Nacionalno središte za računalnu sigurnost
National Computer Emergency Response Team

Nacionalni CERT

ZAŠTITITE PRIVATNOST NA FACEBOOKU

Saznajte o opasnostima kojima se izlažete prilikom postavljanja osobnih podataka i sadržaja na najpopularniju društvenu mrežu te kako podesiti svoj profil na Fejsu tako da čuva privatnost

CARNet
HRVATSKA AKADEMSKA I ISTRAŽIVAČKA MREŽA
CROATIAN ACADEMIC AND RESEARCH NETWORK

Ovaj dokument je vlasništvo Nacionalnog CERT–a. Namijenjen je za javnu objavu, njime se može svatko koristiti, na njega se pozivati, ali samo u izvornom obliku, bez ikakvih izmjena, uz obavezno navođenje izvora podataka. Korištenje ovog dokumenta protivno gornjim navodima, povreda je autorskih prava CARNet–a, sukladno Zakonu o autorskim pravima. Počinitelj takve aktivnosti podliježe kaznenoj odgovornosti koja je regulirana Kaznenim zakonom RH.

Nacionalni CERT

CARNet
HRVATSKA AKADEMSKA I ISTRAŽIVAČKA MREŽA
CROATIAN ACADEMIC AND RESEARCH NETWORK

Uvod

Čovjekova želja za druženjem pronalazi uvijek nove načine interakcije koji, u sprezi s brzim razvojem novih tehnologija, definiraju društvenost na posve novi način. Facebook je najpopularnija društvena mreža i trenutno broji više od pola milijarde korisnika. Autori Facebooka kažu da je njihova misija učiniti svijet otvorenijim i povezanijim te su na početku razvoja mreže brigu vodili isključivo o rastu broja korisnika, zanemarivši pritom sigurnosne aspekte. S rastom mreže, njezini korisnici dijele podatke s drugim stranama, pri čemu nisu svjesni da one uopće postoje te ne vode računa koliko i koje informacije zaista žele podijeliti sa drugima.

Rizici

Dio informacija koje postavljamo na svoje profile na Fejsu, zlonamjernici ili kriminalne skupine, mogu zloupotrijebiti. Neke od mogućih zlouporaba su:

- uzrokovanje štete ugledu osobe
- zastrašivanje (tzv. cyber-bullying)
- ucjenjivanje
- prepoznavanje pomoću lica (iz fotografija) radi nanošenja fizičke boli
- krađa potpomognuta informacijama prikupljenih s mreže
- krađa identiteta
- lažno predstavljanje
- uhođenje (uključujući industrijsku špijunažu)

Većina zlouporaba cilja na nanošenje financijske štete korisniku Fejsa, a izvodi se prikupljanjem i/ili obradom povjerljivih podataka. Ti podaci mogu direktno ili indirektno poslužiti za krađu identiteta. Obično je riječ o stjecanju bankovnih podataka (PayPal), ali i neki drugi podaci mogu poslužiti za druge oblike krađa. Tipični podaci koji mogu poslužiti za navedenu vrstu zlouporabe su **datum** i **mjesto rođenja** preko kojih se može doći do JMBG-a i OIB-a te **majčino djevojačko prezime** (ili neki drugi podatak koji je rješenje sigurnosnog pitanja u slučaju izgubljene lozinke kod npr. vaše elektroničke pošte). Za krađe poput provale u kuću, kradljivcima

mogu poslužiti podaci poput **kućne adrese**, ostavljanja **statusa o dužim putovanjima**, godišnjim odmorima ili sl. Općenito rizično je na mrežu postavljati našu trenutnu **lokaciju**.

Također, pripazite kod objave **imena vaše djece** jer njihova imena zlonamjernicima mogu olakšati krađu identiteta. Roditelji moraju biti i na oprezu zbog čestih slučajeva cyber-bullyinga te je važno da budu dobro upoznati što njihova djeca rade na Fejsu. Zabilježeni su i slučajevi fizičkog zlostavljanja kao što je primjer tinejdžera kojeg je umjesto djevojke sa kojom se dogovorio dočekala banda.

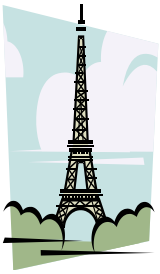

Pošto je Fejs postao i dio naše kulture, ne smijemo zaboraviti ni na aspekt **uzornog ponašanja** na mreži. Mnogi su ostali bez posla zbog neprimjerenih fotografija ili komentara o poslu koje je nažalost po njih pronašao njihov šef te ih očito nije „lajkao“. Ako zaposlenik objavi na Facebooku neke osjetljive podatke o svojoj tvrtki, tada je moguće naštetiti i njezinom poslovanju i ugledu. Bilo je i slučajeva nepriznavanja osiguranja jer je osiguravajuće društvo preko Fejsa saznalo o opasnim hobijima kojima se njezini osiguranici bave.

Poseban problem su i **lažni profili** kojih postoji velik broj. Zlonamjernici mogu otvoriti lažni profil neke poznate ličnosti i dodati veliki broj prijatelja kojima onda imaju uvid u povjerljive podatke. Ako uspiju oteti neki korisnički račun na Fejsu, mogu se lažno predstaviti prijateljima te od njih pokušati izvući podatke.

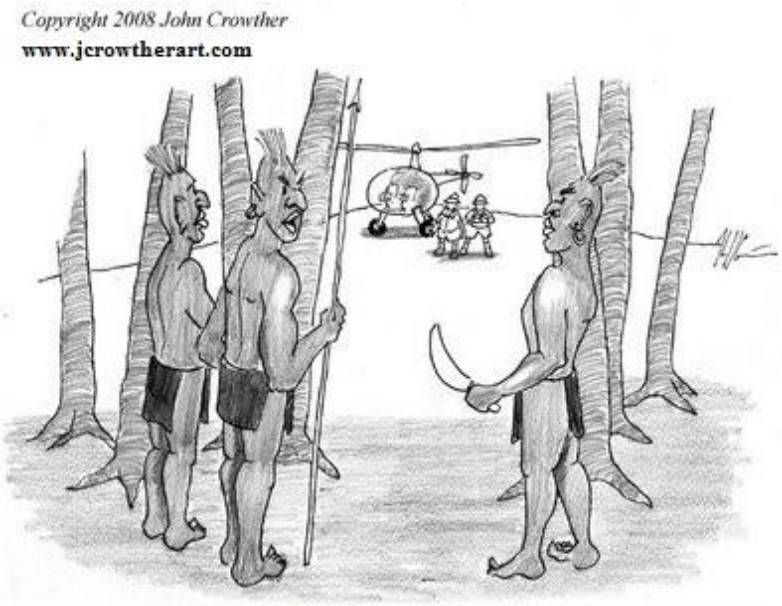

"Rekao sam ti da je greška raditi grupu na Fejsu!
Guglali su nas!"

Vrlo je rizično ostavljati bilo kakve **kontakt informacije** na profilu jer iste mogu zlouporabiti zlonamjerni korisnici ili malver poput trojanskog konja koji je zarazio računalo nekog od prijatelja. Što se prijatelja tiče, važno je paziti **koga dodajemo za prijatelja**, posebno zbog činjenice da naša privatnost ovisi i o njima. Sadržaj koji npr. postavljamo na prijateljev „Wall" odgovara njegovim postavkama privatnosti, a ne našim! Isti je slučaj i sa **aplikacijama** koje koristimo te koje često (iako protivno pravilima korištenja mreže) koriste i predaju naše informacije drugim stranama koji ih koriste za oglašavanje. Kako bismo to kontrolirali, potrebno je pravilno podesiti naše postavke privatnosti o čemu više u sljedećem poglavlju.

Kako podesiti Fejs

U velikoj mjeri, sami možemo kontrolirati privatnost svojih podataka putem postavki koje koristimo. Pravila privatnosti koje definira Facebook, određuju da su ime, prezime i fotografija uz profil („Profile picture“), uvijek javno dostupni. Također je zabranjeno trećim stranama koristiti prikupljene podatke u neku njihovu svrhu. Iako su u posljednje vrijeme, uvedena mnoga poboljšanja i dodatci namijenjeni očuvanju privatnosti, Facebook teško može imati potpunu kontrolu nad svojim podacima.

Birthday / Rođendan

Za uklanjanje datuma rođenja potrebno je otići pod **Profil -> Edit My Profile** (hrv. **Uredi svoj profil**) i pod Basic Information (hrv. Osnovni podaci), za **Birthday** (**Datum rođenja**) u padajućem izborniku desno odabrati„**Don't show my birthday in my profile**“ („**Ne prikazuj moj rođendan u mom profilu**“) kao na slici:

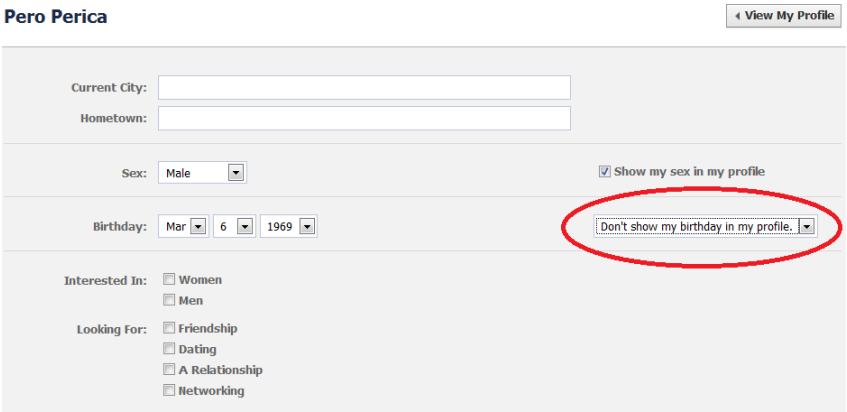

Poželjno je ukloniti i **Hometown** (**Mjesto rođenja**).

My Account / Korisnički račun

Pod **Account** (**Korisnički račun**) -> **My Account** (**Postavke korisničkog računa**) -> **Networks** (**Mreže**) nalazi se popis mreža u koje ste učlanjeni (npr. Croatia, Zagreb itd.). Mreže imaju određen pristup vašim podacima, tako da je poželjno ne biti član niti jedne. Pod **Facebook Ads** (**Facebook oglasi**) su postavke koje određuju dijele li se podaci o vašim aktivnostima vezanima uz reklame sa prijateljima. Preporučujemo isključivanje obje mogućnosti, odnosno:

- „**Allow ads on platform pages to show my information to**“ („**Odobri oglasima na stranicama društvene mreže da prikažu moje informacije za**“) postaviti na „**No one**“ („**Nitko**“)
- „**Show my social actions in Facebook Ads to**“ („**Prikaži moje društvene aktivnosti u Facebook oglasima**“) postaviti na „**No one**“ („**Nitko**“)

Privacy Settings / Postavke privatnosti

Kad otvorimo **Account** (**Korisnički račun**) -> **Privacy Settings** (**Postavke privatnosti**) -> **Connecting on Facebook** (**Povezivanje na Facebooku**) -> **View Settings** (**Pogledaj postavke**), dobijemo sljedeću stranicu:

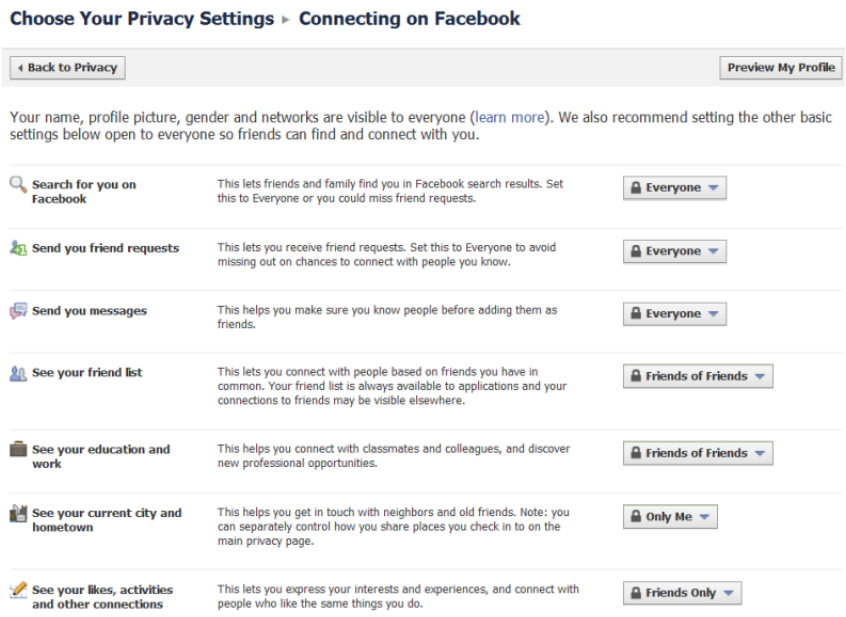

Savjetujemo korištenje istih postavki kao na slici. Za postavljanje opcije „**Only me**“ („**Samo ja**“), potrebno je najprije odabrati zadnju ponuđenu opciju unutar padajućeg izbornika, odnosno „**Customize**“ („**Prilagodi**“) nakon čega se otvara zasebni prozor („**Custom Privacy**“ ili hrv. „**Osobna privatnost**“) unutar kojeg ponovno putem padajućeg izbornika odabiremo navedenu opciju.

Pod **Account** (**Korisnički račun**) -> **Privacy Settings** (**Postavke privatnosti**) -> **Sharing** (**Moj sadržaj**) (strogo preporučujemo odabir „**Friends Only**“ („**Samo prijatelji**“), kao što je prikazano na slici. Promjenu postavki potrebno je potvrditi klikom na gumb „**Apply These Settings**“ („**Primjeni ove postavke**“):

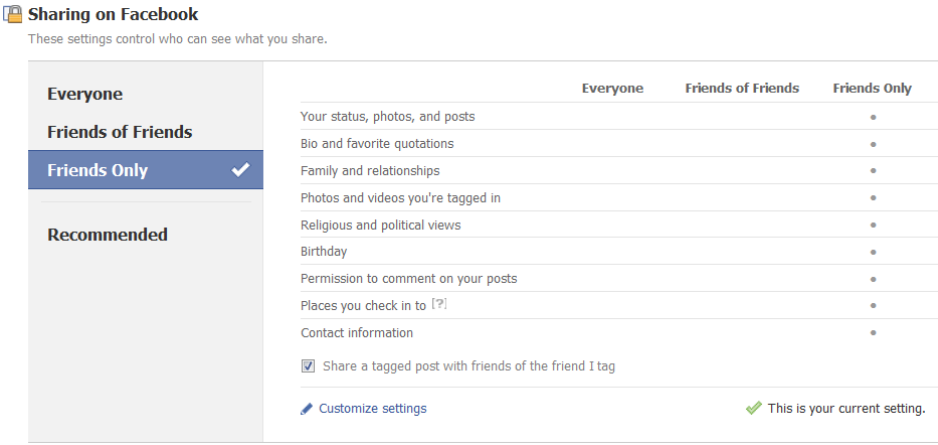

Navedene postavke privatnosti moguće je i dodatno postrožiti korištenjem proizvoljno definiranih postavki („**Customize settings**“ ili hrv. „**Prilagodi postavke**“). Ako ste na svoj profil već ranije unijeli određene **kontaktne informacije**, strogo preporučujemo da pomoću navedenih postavki namjestite opciju „**Only me**“ („**Samo ja**“) za sve informacije te vrste.

Lijevo dolje imamo postavke vezane uz aplikacije i druge web stranice („**Applications and Websites**“ ili hrv. „**Aplikacije i web stranice**“) te kad kliknemo „**Edit your settings**“ („**Uredi svoje postavke**“) dobijemo sljedeću stranicu:

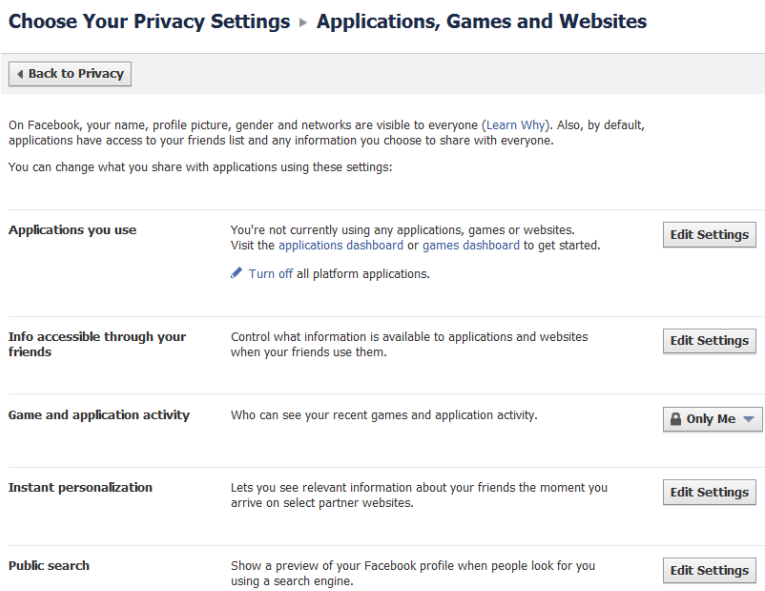

Ponuđene su postavke:

- „**Info accessible through your friends**“ („**Informacije dostupne putem tvojih prijatelja**“) – definira koje naše podatke mogu koristiti aplikacije koje koriste naši prijatelji; preporučujemo svođenje istih na minimum
- „**Game and application activity**“ („**Aktivnost igara i aplikacija**“) – tko sve može vidjeti našu aktivnost u igrama i aplikacijama;poželjno je ovo postaviti na „Only me“ („Samo ja“)
- „**Instant personalization**“ („**Brza personalizacija**“) – omogućuje povezanost sa partnerskim web stranicama; isključiti
- „**Public search**“ („**Javna pretraga**“) – omogućuje da naš profil bude pronađen koristeći web tražilice, obavezno isključiti

Usporedba postavki

Sljedeća tablica daje usporedbu inicijalnih postavki privatnosti (koji sadržaj je kome dostupan) i postavki koje preporučujemo:

Sadržaj	Inicijalno	Naša preporuka
Ime i prezime	svi	svi
Slika profila	svi	svi
Rođendan	prijatelji od prijatelja	nitko (mi)
Poruke na Wall-u	svi	prijatelji
Veze	svi	prijatelji
Dodatne informacije sa profila	prijatelji od prijatelja	prijatelji
Sadržaj na kojem smo „tagani“	prijatelji od prijatelja	prijatelji
Kontakt podaci	prijatelji	nitko (mi)
Lista prijatelja	svi	prijatelji od prijatelja
Školovanje i posao	svi	prijatelji od prijatelja
Prebivalište i rodno mjesto	svi	nitko (mi)
Aktivnosti (Like…)	svi	prijatelji